

Sygn. akt I C 482/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2018 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Leszek Kawecki

Protokolant: Beata Olewińska

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2018 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. K.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą**

w W.

o podwyższenie renty i zapłatę kwoty 7 000 zł

I/ podwyższa rentę ustaloną od strony pozwanej (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.** na rzecz powoda **A. K.** ugodą zawartą przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu w dniu 07 września 2000 roku w sprawie o sygn. akt I C 634/99, z kwoty 500 zł (pięćset złotych):

- od dnia 03 kwietnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku do kwoty 610,98 zł (sześćset dziesięć złotych dziewięćdziesiąt osiem groszy),

- od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia 29 lutego 2016 roku do kwoty 678,78 zł (sześćset siedemdziesiąt osiem złotych siedemdziesiąt osiem groszy),

- od dnia 01 kwietnia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku do kwoty 677,17 zł (sześćset siedemdziesiąt siedem złotych siedemnaście groszy),

- od dnia 01 stycznia 2017 roku do dnia 31 sierpnia 2017 roku do kwoty 778,36 zł (siedemset siedemdziesiąt osiem złotych trzydzieści sześć groszy),

- od dnia 01 września 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku do kwoty 698,59 zł (sześćset dziewięćdziesiąt osiem złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy),

- od dnia 01 stycznia 2018 roku do dnia 31 marca 2020 roku do kwoty 767,35 zł (siedemset sześćdziesiąt siedem złotych trzydzieści pięć groszy),

płatne z góry do 10. dnia każdego miesiąca;

II/ umarza postępowanie w części dotyczącej zapłaty kwoty 7 000 zł (siedem tysięcy złotych), zaś dalej idące powództwo oddala;

III/ koszty procesu między stronami wzajemnie znosi;

IV/ nakazuje stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie kwotę **734,16 zł** tytułem części kosztów sądowych, od uiszczenia których powód został zwolniony, nie obciążając powoda kosztami sądowymi od oddalonego powództwa.

Sygn. akt I C 482/15

UZASADNIENIE

Powód A. K. wniósł o zasądzenie od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.:

1) renty w stałej miesięcznej kwocie 1 900 zł oraz w miesięcznej kwocie odpowiadającej równowartości każdorazowego wynagrodzenia minimalnego ustalanego przez Prezesa Rady Ministrów - aktualnie w kwocie 1 286 zł, płatnej z góry do 10. dnia każdego miesiąca, tj. o podwyższenie renty w kwocie wynikającej z ugody sądowej z dnia 7 września 2000 r. sygn. akt I C 634/99,

2) kwoty 7 000 zł,

a nadto kosztów według norm przypisanych.

W uzasadnieniu pozwu podał, że jako niemowlę uległ wypadkowi komunikacyjnemu, w wyniku którego doznał rozległych obrażeń centralnego układu nerwowego. Wypadek zaburzył u niego prawidłowy rozwój psychomotoryczny oraz spowodował niedowład połowiczny prawostronny z wtórną padaczką objawową i encefalopatią oraz upośledzenie umysłowe. Ma niesprawną prawą rękę oraz nogę, od lat jest w ciągłym procesie leczenia

i rehabilitacji, który nie rokuje poprawy jego stanu zdrowia. W wyniku ugody sądowej z dnia 7 września 2000 r. w sprawie o sygn. akt I C 634/99 zawartej pomiędzy stronami, pozwany Zakład (...) zobowiązał się do wypłaty na jego rzecz renty z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 500 zł miesięcznie, co w przybliżeniu stanowiło równowartość płacy minimalnej w okresie zawierania ugody. Powyższa kwota nie jest jednak w stanie pokryć nawet podstawowych jego potrzeb życiowych, stąd zasadne i konieczne stało się wystąpienie na drogę sądową. Dalej powód podał, że zgodnie z opinią kompleksową dla pozwanego (...) z dnia 12.11.2014 r. jest on całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej. Dotychczas większość nakładów na utrzymaniełożył jego ojciec, który był jedynym żywicielem rodziny. W związku ze złym stanem zdrowia musiał on jednak zrezygnować z pracy, co więcej – sam potrzebuje opieki osoby trzeciej. Jego matka G. K. zaś od chwili wypadku zmuszona jest do opieki nad nim, stąd straciła możliwość pracy zarobkowej. Obecnie nadal zachodzi potrzeba zapewnienia mu całodziennej opieki, czemu nie mogą sprostać rodzice. Konieczne jest zatem opłacenie osoby trzeciej, aby zapewnić mu niezbędną pomoc. Zgodnie zaś ze stanowiskiem orzecznictwa możliwa czy nawet aktualna opieka rodziców nad nim nie wyłącza jego prawa do żądania renty z tego tytułu. Potrzeba takiej pomocy nie zachodziłaby bowiem, gdyby nie zdarzenie wywołujące szkodę. Nie wyłącza bowiem odpowiedzialności ubezpieczyciela w tym zakresie stanowionym przez art. 87 k.r.o. obowiązek wspierania dziecka przez rodziców (tak wyrok Sądu Najwyższego z 8 lipca 2005 r., II CK 771/04). Trwały stopień inwalidztwa, w tym o podłożu psychicznym, sprawia, że nie nabywa on umiejętności do samodzielnego życia. Poruszając się po dalszej okolicy wymaga nadzoru, ze względu na niebezpieczeństwo wystąpienia ataku padaczkowego oraz tego, że nie w pełni przewiduje wszystkie niebezpieczeństwa i konsekwencje swoich działań. Jest też osobą trwale niezdolną do pracy. W wyniku wypadu komunikacyjnego bowiem całkowicie utracił możliwość pracy zarobkowej. Obecnie jako osoba pełnoletnia co miesiąc ponosi szkodę

w postaci utraconych zarobków. Z tego tytułu domaga się więc zapłaty kwoty 1 286 zł, czyli równowartości aktualnego wynagrodzenia minimalnego. Dodatkowo wnosi, aby orzeczona renta w tym zakresie ulegała corocznej waloryzacji stosownie do wzrostu płacy minimalnej. Powód wskazał również, że wymaga rehabilitacji prawych kończyn po 10 zabiegów miesięcznie. Oprócz zabiegów wymagany jest sprzęt rehabilitacyjny, tj. obuwie, poduszka pourazowa oraz materac pourazowy. Według zalecenia lekarza konieczna jest również kontynuacja ćwiczeń usprawniających w domu z wykorzystaniem sprzętu pomocniczego, takich jak bieżnia automatyczna, rower stacjonarny, urządzenie wielofunkcyjne typu atlas. Koszt takiego sprzętu wynosi 7 000 zł. Ze względu na limity świadczeń ze środków

publicznych, konieczne jest wykupienie dodatkowych zabiegów usprawniających, w tym masaży, hipoterapii oraz dodatkowe sesje biofeedback (terapia usprawniająca dla osób

z ubytkami neurologicznymi). Szacunkowy koszt dodatkowej terapii to około 500 zł miesięcznie. Obecnie ani on, ani jego najbliżsi nie mają środków majątkowych na opłacenie jakichkolwiek takich dodatkowych zabiegów. Powód podał także, że uczęszcza do (...) w M.. Na wniosek jego matki zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego do czasu ukończenia gimnazjum. Codziennie więc dowożony i odbierany jest ze szkoły, która oddalona jest od miejsca jego zamieszkania około 15 km, przez matkę, a miesięcznie przejazdy takie wynoszą około 600 km. Dodatkowo dwa razy w tygodniu dojeżdża na rehabilitację, również do miejscowości odległej 15 km od domu. Całkowity koszt miesięcznych przejazdów wynosi zatem około 400 zł. Wreszcie powód podał, że otrzymywane przez niego świadczenia nie wystarczają na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Wymaga bowiem specjalistycznej diety oraz indywidualnie przygotowywanych posiłków. Koszt wyżywienia miesięcznie wynosi około 800 zł. Dochodzą do tego niezbędne leki, tj. orfiril long 1200 mg plus osłona oraz środki higieniczne, których koszt wynosi z kolei około 200 zł miesięcznie. Reasumując więc, dochodzona niniejszym pozwem kwota i tak nie zrekompensuje krzywd jakich doznał, ale chociaż w minimalnym stopniu ułatwi mu życie. Mając zatem na uwadze jego potrzeby oraz możliwości zarobkowe rodziców, należy uznać, iż kwota 3 186 zł miesięcznie jest kwotą w pełni uzasadnioną.

W pisemnej odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa

w całości oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Potwierdziła natomiast swą odpowiedzialność za wypadek powoda z dnia 03.07.1997 r. z racji udzielania sprawcy w dacie zdarzenia ochrony ubezpieczeniowej posiadaczy pojazdów mechanicznych od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. Nie występują jednak jej zdaniem przesłanki uzasadniające podwyższenie powodowi otrzymywanej od niej renty na zwiększone potrzeby ani też przyznania mu renty

z tytułu utraconych możliwości zarobkowych, zatem powództwo w tym przedmiocie jest bezzasadne. Podniosła, że prawomocną ugodą sądową z dnia 07.09.2000 r. zawartą przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt I C 634/99 strony postanowiły, że pozwany Zakład (...) będzie wypłacał powodowi rentę na zwiększone potrzeby od lipca 2000 r., z wyłączeniem kosztów leczenia i rehabilitacji. Zakwestionowała zasadność podwyższenia renty na zwiększone potrzeby oraz wysokość 1 900 zł żądanej przez powoda comiesięcznej renty z tego tytułu w miejsce dotychczas otrzymywanej kwoty 500 zł. Wskazała, że bezzasadnie powód żąda podwyższenia renty na zwiększone potrzeby do wysokości 1 900 zł, powołując się na niemożność zaspokojenia potrzeb życiowych, jak też bezzasadnie powołuje się na równowartość płacy minimalnej przy argumentacji żądania pozwu w tym zakresie. Wysokość płacy minimalnej i jej zmiany nie mogą bowiem jej zdaniem mieć wpływu na podwyższenie renty w trybie art. 907 § 2 k.c. Okoliczności związane z zaspokajaniem przez powoda potrzeb życiowych nie mają znaczenia dla oceny zasadności ani wysokości renty na zwiększone potrzeby, albowiem renta ta nie ma charakteru alimentacyjnego, lecz odszkodowawczy. Otrzymywana przez powoda renta odszkodowawcza nie ma też charakteru socjalnego, związana jest tylko z odpowiedzialnością z czynu niedozwolonego w określonych granicach, na jej wysokość nie mają zatem wpływu koszty utrzymania powoda. Renta należna powodowi stanowi świadczenie odszkodowawcze, zatem o zmianie jej wysokości może decydować tylko zmiana stosunków w zakresie zwykłych potrzeb związanych z utrzymaniem. Bezzasadnie więc powód żąda podwyższenia renty na zwiększone potrzeby, wskazując na koszty leczenia i rehabilitacji, bowiem w świetle zawartej ugody, koszty leczenia i rehabilitacji nie stanowią składnika ugodzonej renty. Wyrok wydany na podstawie art. 907 § 2 k.c. bowiem pozostawać musi w ścisłym związku z poprzednim wyrokiem (analogicznie z zawartą ugodą sądową) i to w tym sensie, że koryguje poprzedni wyrok jedynie przez podwyższenie lub obniżenie renty. W trybie art. 907 § 2 k.c. nie jest natomiast dopuszczalne weryfikowanie wielkości renty poprzez modyfikowanie przesłanek wpływających na jej wysokość, a zakreślonych prawomocnym wyrokiem bądź ugodą sądową. Powód nie może w konsekwencji więc żądać podwyższenia renty na zwiększone potrzeby, powołując się na aktualne wysokości płacy minimalnej i zaspokojenie potrzeb życiowych. Niedopuszczalne jest zatem zastępowanie przyjętych wcześniej mierników renty odszkodowawczej nowymi okolicznościami i nowymi stosunkami, skoro nie były one wyznacznikiem świadczenia korygowanego, wynikającego z orzeczenia sądu lub ugody sądowej. Z tej

przyczyny w ocenie strony pozwanej żądanie pozwu jest bezpodstawne, naruszające powagę rzeczy ugodzonej i zasługujące na oddalenie w całości. Pozwany Zakład (...) zakwestionował również wysokość żadanego przez powoda podwyższenia renty na zwiększone potrzeby. Powód nie wykazał bowiem nie tylko zasadności podwyższenia renty, ale również wysokości żadanego podwyższenia. Załączone do pozwu dokumenty nie potwierdzają faktu istnienia stałych potrzeb objętych ugodą, uzasadniających wydatki

w kwocie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Otrzymane przez powoda zaświadczenia

i prywatne orzeczenia lekarskie, wystawione na prośbę powoda lub jego rodziców, wskazują jedynie na aktualny w ich dacie stan zdrowia powoda, nie zaś na konieczność wyższych niż dotychczas potrzeb powoda objętych ugodą. Ponadto, wskazane przez powoda zabiegi rehabilitacyjne podlegają refundacji NFZ, zatem nie zasługują na pokrycie przez pozwanego ubezpieczyciela. Powód również nie wskazał, w jaki sposób ustalił wysokość żadanej renty na kwotę 1 900 miesięcznie ani nie wykazał istotnej zmiany stosunków. Nie jest bowiem wystarczające powołanie się przez powoda na sam fakt zmiany okoliczności/stosunków bez równoczesnego wykazania, że zmiana stosunków jest istotna. Bezzasadne jest zdaniem strony pozwanej także żądanie powoda przyznania na jego rzecz renty 1 286 zł z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Orzeczenie o niepełnosprawności powoda z dnia 21.08.2012 r. wskazuje, że powód może pracować w warunkach chronionych. W sytuacji zachowanej częściowej zdolności do pracy poszkodowany jest obowiązany do wykorzystania zachowanej zdolności do pracy. Orzecznictwo potwierdza, że renta z art. 444 § 2 k.c. przysługująca poszkodowanemu, który zachował częściowo zdolność do pracy, powinna odpowiadać różnicy między zarobkami, jakie mógłby osiągnąć, gdyby nie uległ wypadkowi,

a wynagrodzeniem, jakie w konkretnych warunkach jest w stanie uzyskać przy wykorzystaniu swojej uszczuplonej zdolności do pracy. Niezależnie od powyższego pozwany (...) zarzucił, że powód posiada uprawnienia do renty ZUS od dnia 18.06.2014 r., która rekompensuje mu szkodę w zakresie utraconych możliwości zarobkowych. Wreszcie strona pozwana wniosła

o oddalenie żądania zapłaty kwoty 7 000 zł, podnosząc, że powód nie wskazał, ani z jakiego tytułu domaga się tej kwoty, ani w jaki sposób została ustalona jej wysokość. Żądanie to jest więc gołosłowne, nieudowodnione i bezpodstawne.

W piśmie procesowym z dnia 10 czerwca 2015 r., ustosunkowując się do powyższej odpowiedzi na pozew, powód oświadczył, że cofa powództwo w zakresie żądania zapłaty kwoty 7 000 zł. Odnośnie żądania podwyższenia renty do kwoty 1 900 zł miesięcznie wskazał natomiast, że wbrew twierdzeniom pozwanego Zakładu (...) kwota ta nie odwołuje się do wysokości płacy minimalnej. Ogranicza jednak powództwo w tym zakresie do kwoty 1 380 zł miesięcznie, Na kwotę tę składają się zaś:

a) koszty dojazdu do szkoły i na rehabilitację - około 400 zł miesięcznie, albowiem

w wyniku wypadku utracił możliwość pobierania edukacji w rejonowej szkole podstawowej, ze względu na niepełnosprawność konieczne jest jego uczęszczanie do szkoły specjalnej oddalonej o około 15 km od miejsca zamieszkania, przy czym fakt ten jest bezspornie konsekwencją wypadku komunikacyjnego, jakiemu uległ, a za skutki którego odpowiedzialność ponosi pozwany (...); powoduje to wymierną

i konkretną szkodę w jego majątku, co miesiąc bowiem ponosi koszty dojazdu do szkoły, których nie ponosiłby, gdyby nie nabyta wskutek wypadku niepełnosprawność;

b) kwota 800 zł wydatkowana na żywność, przy czym zgadza się z pozwanym (...), że renta nie ma charakteru alimentacyjnego; należy mieć jednak na uwadze, że

w konsekwencji wypadku komunikacyjnego i nabytej niepełnosprawności wymaga specjalistycznej diety oraz indywidualnie przygotowywanych posiłków, co znacząco podwyższa koszt jego miesięcznego utrzymania i jako takie stanowi szkodę na jego majątku, do zaspokajania której zobowiązana jest strona pozwana;

c) kwota 200 zł - wydatki na leki oraz środki higieniczne;

d) kwota 500 zł - koszty opieki nad nim, w wyniku bowiem wypadku utracił możliwość prowadzenia samodzielnej egzystencji; jak wynika z orzeczenia o niepełnosprawności wymaga stałej opieki osób trzecich, a jego rodzice nie mogą w dalszym ciągu pełnić całodobowej pieczy nad pełnoletnim synem; szkoda w tym miejscu polega więc na konieczności zapewnienia mu opieki, a co za tym idzie - opłacenia opiekuna; jak wskazywano w pozwie, możliwość pełnienia opieki przez rodziców poszkodowanego nie wyłącza jego prawa do żądania renty, również fakt, że (ze względu na brak środków) nie korzysta on z pomocy niespokrewnionego opiekuna, nie oznacza, iż nie ma takiej potrzeby.

Łącznie zatem szkoda z innych tytułów niż utracone wynagrodzenie wynosi aktualnie 1 900 zł. Ze względu jednak na pobieraną przez niego rentę socjalną w wysokości 520 zł miesięcznie, ogranicza żądanie pozwu w tym zakresie do kwoty 1 380 zł. Niezależnie od powyższego powód podniósł, że należy mieć na uwadze, że od czasu zawarcia ugody

w 2000 r. minęło 15 lat. Zmiana stosunków jest więc ewidentna, aż niezaprzeczalna. Nie jest już bowiem 4-letnim dzieckiem, a 19-letnim mężczyzną. Inne są zaś potrzeby dziecka, a inne mężczyzny. Mając na uwadze niealimentacyjny charakter świadczenia rentowego trzeba jednak zdaniem powoda zauważyć, iż inaczej przejawiała się szkoda w wyniku wypadku w

życiu czterolatka, a inaczej w życiu dorosłego, niepełnosprawnego człowieka. W dalszym ciągu mamy jednak do czynienia ze skutkami wydarzenia, za które odpowiedzialność ponosi strona pozwana jako ubezpieczyciel. Nie dochodzi on środków na zaspokojenie zwykłych potrzeb związanych z utrzymaniem, a jedynie wynikających ze zwiększonych potrzeb związanych z niepełnosprawnością powstałą w wyniku wypadku. Istotne w ocenie powoda jest także to, że w ciągu ostatnich 15 lat od zawarcia ugody miała miejsce inflacja i zmieniła się siła nabywcza pieniądza. Odnosnie żądania pozwu podwyższenia renty w miesięcznej kwocie odpowiadającej równowartości każdorazowego wynagrodzenia minimalnego ustalanego przez Prezesa Rady Ministrów - aktualnie w kwocie 1 286 zł i kontrargumentów strony pozwanej powód wskazał, że żądanie zapłaty równowartości pracy minimalnej nie stanowi ani żądania wygórowanego, ani prowadzącego do nadmiernego jego wzbogacenia.

W sytuacji gdy poszkodowany na skutek uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia w okresie małoletniości nie mógł zdobyć wykształcenia i zawodu, za podstawę określenia renty odszkodowawczej należy bowiem przyjąć przeciętne zarobki osiągnięte w danym czasie. Domaga się zaś zapłaty renty w kwocie niższej niż przeciętne zarobki, poprzez ukształtowanie jej na poziomie każdorazowej płacy minimalnej. Takie sformułowanie żądania pozwu ma pozwolić na długotrwałe ukształtowanie stosunku między stronami, bez konieczności toczenia regularnie powtarzanych sporów sądowych o podwyższenie renty,

w związku ze zmianą nabywczej pieniądza. Odnosząc się z kolei do ogólnych rozważań strony pozwanej o charakterze instytucji z art. 907 § 2 k. c., powód wskazał przede wszystkim na istotną zmianę w stosunkach, polegającą na zmianie charakteru potrzeb dziecka, na potrzeby pełnoletniego, niepełnosprawnego mężczyzny. Kolejna istotna zmiana wpływa

z powstałej na przestrzeni 15 lat inflacji i zmiany siły nabywczej pieniądza. Zgodnie

z orzecznictwem SN znaczenie dla sprawy o podwyższenie renty z ugody sądowej mają okoliczności dotyczące zmiany stosunków po zawarciu ugody, a nie ustawowe przesłanki odpowiedzialności za szkodę. Tak też ma to miejsce w niniejszej sprawie. Także możliwość wytoczenia skutecznego powództwa na podstawie art. 907 § 2 k.c. ze względu na istotny spadek siły nabywczej pieniądza jest dopuszczalna w świetle judykatury.

W piśmie procesowym z dnia 26 czerwca 2015 r. strona pozwana wyraziła zgodę na cofnięcie powództwa co do żądania zapłaty kwoty 7 000 zł. Zarzuciła natomiast, że strony zawierając ugody w sprawie I C 634/99 postanowiły, że wypłacana w ramach ugody renta na zwiększone potrzeby nie zawiera kosztów leczenia i rehabilitacji. Bezpodstawne jest więc żądanie podwyższenia renty objętej ugodą z dnia 07.09.2000 r. poprzez przyznanie dodatkowych świadczeń: 200 zł kosztów leczenia i kosztów rehabilitacji żądanych w ramach kwoty 400 zł. Taka modyfikacja ugody jest

niedopuszczalna i uzasadnia zarzut powagi rzeczy ugodzonej. Traktując zaś wskazane żądanie jako nowe pozwany (...) zarzucił, że jest ono nieudowodnione tak co do zasady, jak i wysokości. Żądany w ramach 400 zł zwrot kosztów dojazdów do szkoły jest rażąco wygórowany, zważywszy na odległość 15 km od miejsca zamieszkania powoda. Z doświadczenia życiowego wynika bowiem, że koszty dojazdów uczniów są znacznie niższe. W przypadku powoda koszty te są znacznie niższe, albowiem powód jako osoba niepełnosprawna korzysta z ulg w zakupie biletów. Bezzasadnie również powód domaga się zwrotu kosztów dojazdów do szkoły w każdym miesiącu, pomijając, że

w okresie wakacyjnym nie uczęszcza on do szkoły, zatem w okresie tym żadnych kosztów

z tego tytułu nie ponosi. Żądanie powoda jest przy tym nieudowodnione, bowiem powód nie przedstawił dowodu na potwierdzenie, że comiesięcznie ponosi koszty za dojazdy

i rehabilitację w kwocie 400 zł. Powód nie udowodnił też, aby wypadek skutkował koniecznością comiesięcznych zabiegów rehabilitacyjnych, w szczególności nie jest dowodem na tę okoliczność zaświadczenie lekarskie wydane na prośbę powoda. Bezzasadnie powód domaga się też podwyższenia renty do kwoty 500 zł tytułem kosztów opieki. Powód nie udowodnił bowiem, aby jego stan zdrowia po wypadku uległ pogorszeniu i aby uzasadnione było zwiększenie wymiaru opieki nad nim. Nie stanowi dowodu na potwierdzenie zasadności zwiększenia renty z tego tytułu orzeczenie ZUS, bowiem stan powoda wynikający z jego treści nie odbiega od stanu powoda istniejącego w dacie zawierania ugody. W ocenie strony pozwanej, wbrew twierdzeniom powoda, nie wymaga on całodobowej opieki, a co najmniej wątpliwe jest, aby obecnie jako osoba dorosła wymagał opieki w większym wymiarze, niż to było w okresie zawierania ugody, kiedy był 4-letnim dzieckiem. Nieudowodnione zdaniem strony pozwanej jest też żądanie 800 zł renty z tytułu specjalnego odżywiania. Żądanie to jest gołosłowne, gdyż powód nie przedłożył żadnego dowodu, aby jego stan zdrowia w porównaniu ze stanem z daty zawarcia ugody uległ pogorszeniu w stopniu istotnym uzasadniającym aktualnie ponoszenie kwoty 800 zł z tego tytułu. Żądanie zaś renty wyrównawczej 1 286 zł miesięcznie również nie zasługuje na uwzględnienie, posiada bowiem powód uprawnienia do renty z ZUS. Strona pozwana podtrzymała również zarzut, że orzeczenie o niepełnosprawności powoda dowodzi, że może on pracować w warunkach chronionych, a w przypadku zachowanej częściowej zdolności do pracy poszkodowany jest obowiązany do wykorzystania zachowanej zdolności do pracy. Wskazywane przez powoda zmiany charakteru potrzeb nie są więc stosunkami w rozumieniu art. 907 k.c. i nie mogą stanowić podstawy do weryfikacji renty odszkodowawczej.

Odnosząc się do pisma procesowego strony pozwanej z dnia 26 czerwca 2015 r., powód podtrzymał żądanie sformułowane w pozwie oraz ograniczone pismem procesowym

z dnia 10 czerwca 2015 r. Co do renty wyrównawczej wskazał natomiast, że nie jest możliwe podjęcie przez niego pracy w warunkach chronionych, gdyż w okolicy nie ma zakładów pracy mogących zaoferować mu takie zatrudnienie. Wobec powyższego wniósł o zwrócenie się do (...) w D. o udzielenie informacji, czy na terenie powiatu (...) Urząd ten posiada oferty zatrudnienia dla osób z jego wykształceniem,

w warunkach pozwalających mu, z uwagi na orzeczony stopień niepełnosprawności, na podjęcie pracy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. K. uległ w dniu 03 lipca 1997 r. jako niemowlę wypadkowi komunikacyjnemu, w wyniku którego doznał rozległych obrażeń centralnego układu nerwowego. Wypadek zaburzył u niego prawidłowy rozwój psychomotoryczny oraz spowodował niedowład połowiczny prawostronny z wtórną padaczką objawową

i encefalopatią oraz upośledzenie umysłowe. Ma niesprawną prawą rękę oraz nogę, od lat jest w ciągłym procesie leczenia i rehabilitacji, który nie rokuje poprawy jego stanu zdrowia.

Dowód: kserokopie: karty informacyjnej Wojewódzkiego Szpitala (...) w W. nr (...) z dnia 04 lipca 1997 roku, karty informacyjnej (...) Szpitala (...) we W.

z dnia 25 lipca 1997 r., karty informacyjnej Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpitala (...) z dnia 03 kwietnia 1998 roku, wydanej przez lek. med. J. C., karty informacyjnej (...) Szpitala (...) z dnia 09 marca 1999 roku, karty konsultacyjnej Centrum (...) z Porażeniem Mózgowym z dnia 07 lipca 2000 roku, karty informacyjnej (...) Szpitala (...) Centrum Medycyny Ratunkowej Oddziału (...) Dziecięcej z 2002 roku, karty informacyjnej (...) Szpitala (...) numer (...) Oddziału Neurologii Dziecięcej z 2003 roku, opinii z badań pedagogicznych Poradni P.-Pedagogicznej w D. numer (...)4250- (...) z dnia 24 listopada 2003 roku, karty informacyjnej (...) Szpitala (...) Centrum Medycyny Ratunkowej z dnia 14 maja 2004 roku, karty informacyjnej leczenia szpitalnego (...) Publicznego Szpitala (...) w D. Szpitala w B. Oddziału Dziecięcego z dnia 10 lipca 2006 roku, wyniku badania elektroencefalograficznego Centrum (...)

i Neuropsychiatrii C. (...) w S. z dnia 01 czerwca 2007 roku, karty informacyjnej leczenia rehabilitacyjnego w 2008 roku, zaświadczenia z Poradni Neurologicznej dla dzieci z dnia 26 sierpnia 2008 roku, wyniku badania elektroencefalograficznego Centrum (...)

w S. z dnia 18 marca 2010 roku, zaświadczenia (...) Centrum (...) w S., wyniku badania z dnia 09 lipca 2012 roku wykonanego przez specjalistę radiologii i diagnostyki obrazowej lek. P. O. wraz z płytą CD, wyniku badania elektroencefalograficznego z dnia 07 listopada 2012 roku, zaświadczenia z konsultacji neurologicznej z dnia 06 listopada 2012 roku, przeprowadzonej przez specjalistę neurologa H. M., wyniku badania elektroencefalograficznego Centrum (...) w S. z dnia 07 listopada 2012 roku, karty informacyjnej leczenia szpitalnego Stowarzyszenia (...). C. Centrum (...) Ośrodka (...) dla Dzieci z dnia 19 grudnia 2013 roku, informacji (...) Centrum (...) w D. z dnia 19 lutego 2014 roku, opinii psychologicznej Stowarzyszenia (...). C. dotyczącej powoda z dnia 22 sierpnia 2014 roku, zaświadczenia z dnia 10 września 2014 roku wydanego przez Stowarzyszenie (...). C., protokołu badania lekarskiego dla (...) SA z dnia 04 listopada 2014 roku, opinii kompleksowej z badaniem dla (...) SA z dnia 12 listopada 2014 roku, zaświadczenia o stanie zdrowia z dnia 23 grudnia 2014 roku, wydanego przez lek. A. G., karty informacyjnej leczenia szpitalnego Stowarzyszenia (...). C. Centrum (...)

i Neuropsychiatrii (...) w M. z dnia 19 grudnia 2012 roku, zaświadczenia (...) Centrum (...) w M., zaświadczenia (...) W. M. we W. z dnia 23 września 2015 roku, zaświadczenia (orzeczenia) (...) chirurgii urazowej

i ortopedii J. K. z dnia 22 września 2015 roku.

Zgodnie z opinią kompleksową dla pozwanego (...) z dnia 12 listopada 2014 r. powód jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej. Orzeczeniem zaś (...) do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w D. z dnia 21 sierpnia 2012 r. (...) powód został zakwalifikowany do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres do dnia 31 sierpnia 2016 roku.

Dowód: kserokopie: opinii kompleksowej z badaniem dla (...) SA z dnia 12 listopada 2014 roku, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (...) do spraw

Orzekania o Niepełnosprawności w D. z dnia 21 sierpnia 2012 roku (...).

Wcześniej, to jest w dniu 21 września 2011 r. (...) Centrum (...) w D. wydało orzeczenie nr S-2461-4/11/12

o potrzebie kształcenia specjalistycznego powoda na czas ukończenia gimnazjum z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim.

Powód realizował i realizuje obowiązek szkolny w (...) w M.,

Dowód: kserokopie: orzeczenia nr S-2461-4/11/12 (...) Centrum (...) w D. z dnia 21 września 2011 roku, zaświadczenia Stowarzyszenia (...) z dnia 10 września 2014 roku.

W wyniku ugody sądowej z dnia 07 września 2000 r., zawartej przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu w sprawie w sprawie z powództwa B. K. (ojca powoda) i innych przeciwko (...) Spółce Akcyjnej

z siedzibą w W. o zapłatę (sygn. akt I C 634/99), strona pozwana zobowiązała się do wypłaty na rzecz powoda renty z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 500 zł miesięcznie, poczynając od lipca 2000 roku, z wyłączeniem jednak kosztów leczenia

i rehabilitacji.

W przybliżeniu kwota tej renty stanowiła równowartość płacy minimalnej w okresie zawierania ugody. Dokładnie, to jest od dnia 01 marca 2000 r. wysokość tej płacy minimalnej wynosiła 700 zł brutto, co daje 512,83 zł netto, tak więc renta ta stanowiła 97,50% płacy minimalnej netto.

Dowód: kserokopia akt szkodowych strony pozwanej nr PL (...), kserokopia protokołu Sądu Okręgowego we Wrocławiu Wydziału I Cywilnego z dnia 07 września 2000 roku w sprawie o sygn. akt I C 634/99.

Powiatowy Urząd Pracy w D. pismem z dnia 02 listopada 2015 r. poinformował Sąd, iż zgodnie z art. 36 ust. 5e ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy powiatowy urząd pracy nie może przyjąć oferty, jeżeli pracodawca zawarł

w ofercie pracy wymagania, które naruszają zasadę równego traktowania w zatrudnieniu

w rozumieniu przepisów prawa pracy i mogą dyskryminować kandydatów do pracy,

w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność (...). W myśl w/w przepisów niemożliwym jest przyjęcie przez powiatowy urząd pracy oferty pracy, w której pracodawca wskaże stopień niepełnosprawności kandydata do pracy. W związku z powyższym brak jest możliwości udzielenia informacji, czy przedmiotowe oferty pracy kierowane są dla osób

z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Jednocześnie PUP w D. poinformował, że w dyspozycji (...) w dacie udzielania tej informacji były dwie oferty pracy dla osób z wykształceniem podstawowym na stanowiska pracownik produkcji.

Dowód: pismo (...) w D. z dnia 02 listopada 2015 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w D. pismem z dnia 20 listopada 2015 r. poinformował, że orzeczeniem z dnia 04.03.2015 r. lekarz orzecznik ZUS orzekł, że powód jest całkowicie niezdolny do pracy do 31.03.2020 r. od dzieciństwa oraz że całkowita niezdolność do pracy pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

ZUS na podstawie w/w orzeczenia przyznał decyzją z dnia 25.03.2015 r. powodowi rentę socjalną na okres od 01.02.2015 r. do 31.03.2020 r.

Wysokość tej renty socjalnej wynosiła kwoty wskazane w zaświadczeniu ZUS z dnia 02.02.2018 r., uzupełnionym pismem z dnia 16.02.2018 r.

Dowód: pisma (...) Inspektoratu w D. z dnia 20 listopada 2015 roku, zaświadczenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektoratu

w D. z dnia 02 lutego 2018 roku, pisma (...) Inspektoratu w D. z dnia 16 lutego 2018 roku.

A. K. szkołę podstawową ukończył w O., potem kontynuował naukę w gimnazjum w Ł., a teraz uczęszcza do szkoły przysposabiającej do pracy w M.. Może kontynuować tę naukę do 24 roku życia Nie ma połączenia autobusowego do tej miejscowości, więc musi być dowożony przez matkę, od poniedziałku do piątku.

Powód ma dodatkowo rehabilitację w M.. Obecnie ma zabiegi rehabilitacyjne w szkole, do której uczęszcza. Wcześniej musiał być zawożony dodatkowo na tę rehabilitację.

Powód musi być cały czas pod opieką, nawet gdyby trafił do sklepu, to niczego by tam nie załatwił, nie zna się na pieniądzech, nie zna się na zegarku. Nigdy nie chodzi sam, nigdy nie był sam w sklepie.

Dowód: zeznania świadka G. K., przesłuchanie powoda.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle zebranych w sprawie dowodów powództwo jest zasadne w części.

Podstawę prawną roszczenia o podwyższenie renty wynikającej z ugody jest art. 444 § 2 k.c. w zw. z art. 907 § 2 k.c. W myśl art. 444 § 2 k.c. poszkodowany może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty, jeżeli utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej, albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość.

Zgodnie natomiast z treścią art. 907 § 2 k.c., jeżeli obowiązek płacenia renty wynika

z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania był ustalony w orzeczeniu sądowym lub umowie. Użyte w treści art. 907 § 2 k.c. sformułowanie „zmiana stosunków” oznacza zmianę zarówno sytuacji majątkowej, jak i osobistej. Na gruncie art. 907 § 2 k.c., rozpatrując kwestię ewentualnej zmiany stosunków, należy mieć na uwadze zmiany

w zakresie wymienionych w cytowanym wyżej przepisie art. 444 § 2 k.c. okoliczności mających znaczenie przy przyznawaniu świadczenia. Wyrok wydany na podstawie art. 907

§ 2 k.c. ma przy tym charakter konstytutywny, jednakże zdaniem Sądu zmiana wysokości renty dopuszczalna jest za okres od chwili zmiany stosunku w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2012 r., I PK 105/11, LEX nr 1165836). Stosownie z kolei do art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na stronie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie zaś z artykułem 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W niniejszej sprawie zatem to powód, jako twierdzący i powołujący się na przesłankę „zmiany stosunków” z art. 907 § 2 k.c., winien był wykazać, że zmiana taka uzasadniająca podwyższenie renty faktycznie nastąpiła.

Podstawą modyfikacji wysokości renty wynikającej z art. 907 § 2 k.c., może być więc tylko zmiana stosunków. W razie zaś wystąpienia różnorodnych zjawisk w stosunkach ekonomicznych lub osobistych poszkodowanego, wpływających na ocenę wysokości szkody wyrównywanej rentą, należy dokonać ich porównania i dostosować treść orzeczenia do jego

wyniku (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 r., I PK 150/10, LEX nr 738393). Powyższe oznacza, iż istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do kwestii zaistnienia zmian w stanie faktycznym, „zmian stosunków” w rozumieniu art. 907 § 2 k.c., uzasadniających modyfikację wysokości renty. Przy czym naturalne dla rozstrzygnięcia tego sporu pozostawały takie zmiany, które nie dotyczyły okoliczności istotnych dla pierwotnego ustalenia wysokości renty ustalonej ugodą sądową z dnia 07 września 2000 r.

W świetle art. 907 § 2 k.c. sąd może uwzględniać tylko nowe okoliczności, które pojawiły się po wydaniu orzeczenia ustalającego wysokość renty lub po zawarciu ugody określającej wysokość świadczeń rentowych. Nie chodzi przy tym o jakieś określone typy zdarzeń rozważanych abstrakcyjnie, lecz ujmowanych skutkowo, ze względu na ich wpływ

na sytuację gospodarczą strony. Według poglądów reprezentowanych w piśmiennictwie, dla uzasadnienia zmiany znaczenie ma nie tyle pogorszenie się stanu zdrowia poszkodowanego czy inflacja, co gospodarcze następstwa tych zmian. Przyjmuje się przy tym, że nowe okoliczności powinny mieć istotny wpływ na sytuację strony.

W kontekście powyższych rozważań powód słusznie powołał pogląd wyrażony

w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1994 r. (III CZP 58/09, OSNC 194/11/207) oraz w uzasadnieniu wyroku tego Sądu z dnia 2 marca 1982 r. (I CR 27/82, OSNCP 1982 poz. 150), iż istotna zmiana siły nabywczej pieniądza może skutkować podwyższeniem wysokości renty w oparciu o przepis art. 907 § 2 k.c. Przystępując do ustalania wysokości renty w ugodzie sądowej z dnia 7 września 2000 r. wysokość renty do równowartości płacy minimalnej

w okresie zawierania ugody, która od dnia 01 marca 2000 r. wynosiła 700 zł brutto, co daje 512,83 zł netto, a więc stanowiła 97,50% płacy minimalnej netto, do wysokości tego wskaźnika począwszy od dnia wniesienia pozwu (wysokość płacy minimalnej wynosiła wówczas 1 750 zł brutto, co daje 1 286,16 zł netto), okazuje się, iż nominalna wartość świadczeń rentowych powoda spadła aż o około 2/3. W ocenie Sądu już takie odchylenie od proporcji właściwej dla daty ustalania pierwotnej wysokości renty należy uznać za istotne

i stąd konieczna zmiana wysokości renty. Należy przy tym podkreślić, że oczywiście sam tylko wzrost wskaźnika wynagrodzeń od chwili ustalania wysokości renty nie jest wystarczającą przesłanką dla ustalenia zmiany stosunków, natomiast okolicznością znaną powszechnie jest fakt, iż wzrost poziomu wynagrodzeń z jednej strony służy wyrównaniu niekorzystnego zaistniałego uprzednio spadku siły nabywczej pieniądza, z drugiej zaś strony jest on na przyszłość również głównym czynnikiem inflacyjnym. Ponadto przy podnoszonych przez powoda co najmniej niezmięszonych potrzebach, niekwestionowanych przez stronę pozwaną, jak też przy powszechnie znanej okoliczności istotnie wzrastających kosztów bieżącego utrzymania w porównaniu z chwilą ustalania renty, nie sposób nie dostrzec, że świadczenie ustalone ugodą sądową z dnia 07 września 2000 r. w sposób znaczący utraciło obecnie realną wartość, co należy kwalifikować jako istotną zmianę stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c.

Podkreślić przy tym należy, iż w odniesieniu do okoliczności stanowiących podstawy do ustalania pierwotnej wysokości renty, strony nie mogły skutecznie ich kwestionować oraz podważać pierwotnych zasad i założeń przyjętych przy ustalaniu wysokości renty określonej w ugodzie sądowej z dnia 07 września 2000 r.

W ocenie Sądu, podwyższenie renty powinno także uwzględniać, iż powód od dnia

01 lutego 2015 r. otrzymuje rentę socjalną. Przy uwzględnieniu zatem tej okoliczności oraz zmian minimalnego wynagrodzenia w kolejnych latach (od 01.03.2015 r. takie wynagrodzenie wynosiło 1 750 zł brutto, co daje 1 286,16 zł netto, od 01.01.2016 r. 1 850 zł brutto – 1 355,69 zł netto; od 01.01.2017 r. 1 920 zł brutto – 1 404,66 zł netto; od 01.01.

2018 r. 2 100 zł brutto – 1 530 zł netto), odnosząc te wynagrodzenia do wskazanego wyżej miernika 97,50%, wysokość renty należnej powodowi powinna być podwyższona:

- od dnia 03 kwietnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku do kwoty 610,98 zł ($1\ 286,16\ \text{zł} \times 97,50\% = 1\ 254\ \text{zł} - 643,02\ \text{zł}$),
- od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia 29 lutego 2016 roku do kwoty 678,78 zł ($1\ 355,69\ \text{zł} \times 97,50\% = 1\ 321,80\ \text{zł} - 643,02\ \text{zł}$),
- od dnia 01 kwietnia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku do kwoty 677,17 zł ($1\ 355,69\ \text{zł} \times 97,50\% = 1\ 321,80\ \text{zł} - 644,43\ \text{zł}$),

- od dnia 01 stycznia 2017 roku do dnia 31 sierpnia 2017 roku do kwoty 778,36 zł ($1\,459,48\text{ zł} \times 97,50\% = 1\,422,99\text{ zł} - 644,63\text{ zł}$),

- od dnia 01 września 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku do kwoty 698,59 zł ($1\,459,48\text{ zł} \times 97,50\% = 1\,422,99\text{ zł} - 724,40\text{ zł}$),

- od dnia 01 stycznia 2018 roku do dnia 31 marca 2020 roku do kwoty 767,35 zł ($1\,530\text{ zł} \times 97,50\% = 1\,491,75\text{ zł} - 767,35\text{ zł}$),

płatne z góry do 10. dnia każdego miesiąca, przy czym Sąd uwzględnił zmianę terminu płatności renty, będąc związanym żądaniem pozwu, jak też określił końcową datę podwyższenia renty, mając na względzie datę, do której została przyznana powodowi renta socjalna. Zdaniem natomiast Sądu brak było podstaw do podwyższenia renty za miesiąc marzec 2016 roku, zważywszy na wysokość otrzymanej przez powoda w tym miesiącu renty socjalnej (1 141,63 zł).

Słusznie natomiast strona pozwana zakwestionowała zasadność podwyższenia renty na zwiększone potrzeby oraz wysokość 1 900 zł (następnie obniżoną do kwoty 1 380 zł) żądanej przez powoda comiesięcznej renty z tego tytułu w miejsce dotychczas otrzymywanej kwoty 500 zł, powołując się na niemożność zaspokojenia potrzeb życiowych. Otrzymywana przez powoda renta odszkodowawcza nie ma bowiem charakteru socjalnego, związana jest tylko z odpowiedzialnością z czynu niedozwolonego w określonych granicach, na jej wysokość nie mają zatem wpływu koszty utrzymania powoda. W szczególności zaś powód bezzasadnie żąda podwyższenia renty na zwiększone potrzeby, wskazując na koszty leczenia

i rehabilitacji, bowiem w świetle zawartej ugody, koszty leczenia i rehabilitacji nie stanowią składnika ugodzonej renty. Sąd zatem podziela w całości argumentację strony pozwanej na uzasadnienie braku podstaw do podwyższenia renty w oparciu o te okoliczności. Zatem w tym zakresie powództwo winno być oddalone jako niezasadne.

Ponieważ zaś powód cofnął pozew ze skutkiem prawnym co do żądania zapłaty kwoty 7 000 zł, postępowanie w tej części należało umorzyć zgodnie z art. 355 k.p.c. w zw. z art. 203 k.p.c.

Z powyższych względów, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono jak

w punktach I i II wyroku.

W niniejszej sprawie żądanie powoda zostało uwzględnione w części. Zgodnie zaś

z przepisem art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. w razie częściowego uwzględnienia żądania, koszty procesu będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Mając na względzie charakter sprawy oraz fakt, że obie strony były reprezentowane przez zawodowych pełnomocników, niezależnie od procentowego wygrania sprawy przez obie strony (powód wygrał proces w 34,90%, strona pozwana zaś w 65,10%), Sąd koszty te wzajemnie zniósł, orzekając jak w punkcie III wyroku.

W rozpoznawanej sprawie powód został w całości zwolniony od kosztów sądowych. Ostatecznie zwolnienie to objęło opłatę od pozwu w kwocie 1 912 zł i wynagrodzenia biegłej w łącznej kwocie 191,60 zł, pokryte tymczasowo ze Skarbu Państwa, co daje ogółem kwotę 2 103,60 zł. W związku z powyższym, stosownie do przepisu art. 113 ust. 1 ustawy

o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżonowie kwotę 734,16 zł tytułem części kosztów sądowych, od uiszczenia których powód został zwolniony. Zgodnie bowiem ze wskazanym przepisem kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu, a więc w tym przypadku powołanego przepisu art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. W tych okolicznościach należało więc stronę pozwaną obciążyć obowiązkiem zwrotu tych kosztów w części, w jakiej przegrała ona proces,

to jest właśnie kwotą 734,16 zł ($2\ 103,60\ \text{zł} \times 34,90\%$), nie obciążając powoda kosztami sądowymi od oddalonego powództwa, stosownie do przepisu art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Stąd orzeczenie jak w punkcie IV wyroku.